

خانه های تاریخی تبریز احیا شوند

فریدون بابایی اقدم عضو شورای کلانشهر تبریز در دوره چهارم و پنجم و عضو هیات علمی گروه برنامه ریزی شهر دانشگاه تبریز با مرتبه دانشیاری، مولف کتاب درآمدی بر مبلمان شهری، دارای بیش از 120 مقاله علمی پژوهشی در زمینه مدیریت شهری و اکولوژی شهری میباشد. در گفت و گویی که درمورد مسائل و مشکلات شهری از جمله ترافیک و پروژههای عمرانی ترتیب داده شد، ضمن سخن گفتن از دلیل تاخیر در تحقق پروژههای عمرانی، به محبت مبلمان شهری پرداخته ایم. متن گفتگو زیر با «فریدون بابایی اقدم» است که مرور میکنید:

برای شروع لطفا در مورد پروژه های عمرانی شهر تبریز توضیح بفرمایید؟

در پاسخ به سوال شما در مورد بودجه سال 96 می توان گفت به دلیل مقارن شدن آن با دوره آخر فعالیت شورای چهارم و همچنین آخرین دوره فعالیت شهردار قبلی علیرغم نوشته شدن بودجه نگرانی هایی در مورد آن وجود داشت که نسبت به سال های قبل کمی بودجه با اما و اگرهایی مواجه شود که متأسفانه این اتفاق هم افتاد در حالت کلی می توان گفت در بحث های جاری مشکلی نداشتیم ولی در بحث های عمرانی در شش ماهه اول بر اساس گزارشی که گرفتیم کل عملکرد عمرانی شهرداری تبریز در مناطق 10 گانه شهر و سازمان ها به جای 60 درصد 24 درصد شد، که این امر موجب رسیدن بوجه به کم تر از 50 درصد شد و با عدم تحقق بودجه مواجه شدیم، این امر چند دلیل مشخص داشت بحث اول، به دلیل فضای شورا بود که تقریباً از 29 اردیبهشت یا به طور کلی می توان گفت که از اول سال به نوعی فضای خاص شورا و شهرداری که بر شهر حاکم می شد، علاوه بر این ها بحث شهرداری بود که دلیل عمده تحقق بسیار پایین پروژه های عمرانی، که دلیل این امر وضعیت کلان و شرایط اقتصادی حاکم بر جامعه و در کل رکود حاکم بر مملکت بود. در همین راستا رونق ساخت کم شده و به دنبال کم شدن ساخت و سازها با تقلیل درآمدها مواجه شدیم. به دلیل اینکه 80 درصد درآمد شهرداری از شهرسازی ها تامین می شد و ما شاهد عمده ترین این آسیب ها در بحث های عمرانی بودیم. در این بین می توان به پروژه بزرگ میدان آذربایجان اشاره کرد که جزء پروژه هایی بود که به دلیل عدم تامین منابع مالی حتی کارگاه هایش به تعطیلی کامل کشیده شد. یا در بحث مسیر گشایی ها می توانم عرض کنم که اکثر در مناطق تعهداتی داشتیم که به دلیل هزینه بر بودن تملک و اجرائی پروژه های عمرانی به دلیل مشکلات مالی عملاً متوقف شد ولی خوشبختانه بعد از انتخاب آقای شهین باهر و به ویژه بعد از آمدن حکم ایشان، پروژه های نیمه تمام دوباره شروع شده، که این موضوع در مورد پروژه میدان آذربایجان هم صدق می کند. که دسترسی های مسیر اتوبان به آذربایجان و آذربایجان به اتوبان با در نظر گرفتن مقداری نواقص می توان گفت که روبه اتمام است. همچنین در پروژه مقبره الشعرا هم که کامل تعطیل شده بود، دوباره احیا شده که اینها جزء تعهدات به بودجه سال 96 است، در طی یک ماه اخیر که آقای باهر شروع به کار کرده اند شاهد تسریع در پروژه های عمرانی شده ایم. بیشتر بحث ها و توجه ما در سال 2018 میلادی به تبریز است که به عنوان پایتخت گردشگری جهان اسلام انتخاب شده و عملاً به نوعی فعالیت های فرهنگی و بحث های شهری، خدمات شهری، زیبا سازی شهری و همچنین رفع عناصر زشت شهری مد نظر است با اینکه قانوناً 40 درصد از بودجه شهری باید در حوزه عمرانی هزینه شود و همچنین عرف شده که این 40 درصد، 60 درصد شود. و ما هم به رسم سال های گذشته به گونه ای پیش می رویم که در بوجه سال 97 هم نواقصی که بخصوص امسال پیش آمد هم بحث های تامین مالی و هم عدم جدیت در تحقق بودجه که بعضاً از خلاهای نظارتی ناشی می شود، تلاشمان براین باشد که در سال 97 با نوشتن یک بودجه خوب و کامل و پیگیری شاهد این باشیم که هم در حوزه عمرانی و هم در کل مسائل و مشکلاتی که داریم قدم هایی در راستای حل آنها برداریم. به ویژه محوریت خدمات عمرانی برای سال های آتی، مشخصاً در حوزه افزایش نفوذ پذیر بافت های شهری شود که از نظر بنده بحث مسیر گشایی مهم ترین محور فعالیت های عمرانی باشد.

به دلیل تبدیل شدن بیشتر خانه های قدیمی شهر تبریز به اداره ها از نظر شما چگونه می توان از خانه های قدیمی تبریز برای جذب گردشگر در 2018 استفاده کرد؟ در بحث خانه های قدیمی می توان گفت هم شهرداری هم میراث فرهنگی ورود پیدا کردند. ما خانه هایی مانند خانه ستارخان داریم که در زمان های گذشته سازمان میراث فرهنگی تملک کرده و در اختیار یک بنیاد قرار داده بود که ما شاهد این چنین واگذاری ها هستیم. شهرداری نسبت به میراث فرهنگی جاهایی که تملک کرده را بیشتر در معرض دید عموم قرار داده است و تلاشمان بر این است که تا جایی که امکان دارد خانه های قدیمی را در معرض دید عموم قرار دهیم. همان طور که می دانید فلسفه انتخاب تبریز 2018 هم داشته های تاریخی ما است یعنی دلیلی که باعث شد تبریز به یزد ترجیح داده شود و به عنوان نماینده ایران در آنجا شرکت کند و در میان بیشتر شهرهای اسلامی گزینه نهایی انتخاب شود همه این عوامل به دلیل داشتن خانه ها و آثار تاریخی استان آذربایجان شرقی بوده به ویژه می توان گفت که تبریز جزء معدود شهرهایی بود که به صورت طولانی مدت (100) سال پایتخت ایران بوده و همچنین در دوران قاجار مشخصاً شهر ولیعهد نشین بوده در این دوره ما بیشترین میزان بناهای تاریخی، به ویژه خانه های تاریخی را داشته ایم که تا به امروز بخشی از آنها در بحث مسیر گشایی ها تخریب شده اند. ولی باز هم به دلیل غنای خانه های تاریخی نیز جزء معدود شهرهاست. وشهرتبریز یکی از 5 شهر تاریخی کشور است و مطمئناً ما در روزهای باقی بمانده نیز تلاشمان این است که بتوانیم از این پتانسیل ها به نحو احسن استفاده کنیم که به جد از شهرداری هم پیگیری هستیم که ان شاءالله در کمیسیون معماری و شهرسازی هم جلسه ای ترتیب خواهیم داد که حتی اگر در اختیار نهاد و ارگان خاصی باشد خارج کرده و در اختیار بازدیدکنندگان قرار دهیم.

یکی از اولویت های شهر تبریز توسعه فضای سبز می باشد چه برنامه هایی برای توسعه فضای سبز تبریز در سال 2018 در نظر دارید؟

در مورد فضای سبز دو دیدگاه اهمیت دارد اول بحث اکولوژی و دوم بحث تفریحی است. بخش اکولوژی یعنی نگاه ما به فضای سبز به عنوان فضایی باشد که با درست کردن میکروکلیمای آن در جهت تعدیل اقلیم یک منطقه موثر واقع شود. با مقایسه درجه حرارت منطقه ای که دارای فضای سبز هست و منطقه ای که فاقد فضای سبز هست متوجه اهمیت این قضیه می شویم بنابراین بر نقش و اهمیت فضای سبز در وهله اول باید با این دید توجه شود. باید در سطح بالایی کشت داشته باشیم چون کشت 5 هزار، 10 هزار نمی تواند نقش اکولوژیکی داشته باشد و ما در طی چند سال پیش این کار را انجام داده ایم. در جلسه ای که با سازمان پارک ها داشتیم بر اساس آماری که در دست داریم در طی چهار سال گذشته 2100 هکتار فضای سبز را به 2800 هکتار رسانده ایم همچنین در حدود 600 هزار هکتار درخت کاری و توسعه فضای سبز داشتیم. که ما شاهد این توسعه در بعضی از مناطق، به ویژه در عباس میرزا ضلع جنوبی اتوبان کسای، منطقه آریادره سی و به صورت مشخص تر حداقل 200 هکتار در محدوده سازمان عون بن علی در عینالی بوده ایم و انتظار می رود کماکان در این بحث ها هم نقش داشته باشیم. به طور تقریبی آماری که در دست داریم 220 پارک محلی در کل شهر تبریز داریم که بالغ بر 60 مورد در طی

سه یا چهار سال اخیر احداث شده است که اکثراً در قلب محلات ایجاد شده اند. و شاهد این امر در محلاتی که در بافت پر شهری قرار دارند نیز هستیم که از جمله این پارک ها می توان به محله باغ امامی در حوزه منطقه 3 یا سبزه زار نظام پزشکی در حوزه منطقه 4، یا در توکلی در یک بافت پر شهری پارک هایی افتتاح شد، اشاره کرد. که این ها با رقم بالایی تملک شده اند اما با همه این تلاش ها و علیرغم کارهای انجام شده ما متأسفانه جزء کلان شهرهایی هستیم که سرانه خیلی کمی در فضای سبز داریم و قطع یقین جز مهم ترین اولویات هایمان برای سال های آتی در کنار رفع مشکل فضای حاشیه نشینی در شهر است و همچنین بحث فضای سبز است که باید توسعه یابد. تحت این عنوان که سال 97 را به عنوان سال خدمات شهری و توسعه پایدار فضای سبز بشناسانیم تا جهت گیری بودجه هم در این راستا باشد و همان طور که عرض کردم امروز وضعیت موجودمان اصلاً خوب نیست که با تدوین چشم انداز مناسب، حداقل عملکردی که در این حوزه وجود دارد برایمان قابل لمس باشد.

آیا اقداماتی در زمینه زیباسازی شهری و سامان دهی مبلمان شهری انجام شده است؟

در کشورهای انگلیسی زبان بیشتر مبلمان خیابانی و دیگر کشورها بیشتر مبلمان شهری نامیده می شود. ما به عناصری مبلمان شهری می گوئیم که بر اساس یک تعریف کلی در شهر مستقر می شوند و چه بسا کارکردهای دیگری دارند ولی در همین حال که آن کارکرد اصلی را دارند از جنبه های زیباشناختی هم غفلت نکنیم مثلاً خیابانی را تصور کنید که در آن شاهد نصب چراغ روشنایی هستیم نقش این چراغ روشنایی، روشن کردن خیابان است اینکه ما این چراغ را در کجا قرار دهیم و از چه مصالحی استفاده کنیم و در چه کمیت و کیفیتی باشد این بحث مبلمان شهری است. یا بحث سطل اشغال ها، نیمکت ها، کیوسک ها، دکه های مطبوعاتی، تابلوهای سر در مغازه ها و کلی عناصر دیگر، همچنین در طی چهل روز گذشته در غالب طرح «گوزل تبریزیم» بسیاری از نا زیبایی ها از شهر کنار رفتند به طوری که بالغ بر 560 عدد پل آهنی به نوعی غیر استاندارد که بین خیابان و پیاده ها وجود داشت و بعضاً شاهد این بودیم که به دلیل ارتفاع غیر استاندارد پل های آهنی با بارش بسیار کم شاهد آبرفتگی معابر می شدیم. که این امر بعضی از مشکلات زیست محیطی و بهداشتی را به وجود می آورد در این راستا همچنین در جاهایی که باکس های غیراستاندارد وجود داشت را جمع آوری کرده ایم. در مورد صندوق صدقات هم دیده می شد که با فاصله 2 متر از هم قرار گرفته بودند و همچنین بسیاری از عناصری که چهره زشتی به شهر می دادند از سطح شهر جمع آوری شده اند. باید تلاشمان بر این باشد تا محور و جهت گیری فضای نرمال و استاندارد در شهر ایجاد کرده و در مورد خیابان مقصودیه هم بر اساس آخرین پارادایم هایی که امروزه در دنیا وجود دارد باید شهرها را از حالت ماشین محور به انسان محور تبدیل کنیم. یکی از ویژگی های شهرهای انسان محور این است که در بافت های مرکزی شهر با ایجاد فضاهای مناسب و زیبا در پیاده رو ها مسیر های بهتری را برای افراد پیاده ایجاد کنیم. یعنی به جای اینکه ما به ماشین اجازه بدهیم که به قلب شهر نفوذ کند در بعضی از معابر بعضی از فضاها را پیاده محور کنیم که هم امکان حرکت بیشتر شود و هم فضای مکت بیشتری وجود داشته باشد و هم به نوعی زندگی اجتماعی و فضای سرزندگی را در شهر به وجود آوریم. که مقصودیه و چند مورد دیگر هم در این راستا بودند و انشالله تلاشمان بر این است که در طول چهار سال آتی به این اهداف برسیم.

در بعضی از مناطق شهری ترافیک مشکلات زیادی را به وجود آورده است چه برنامه هایی برای حل مشکل ترافیک شهر تبریز در نظر دارید؟

در پاسخ به حل مشکلات ترافیکی می توان گفت در سال های قبل یکسری کارهایی شروع شده که در این راستا جلسه ها و مصوبه های شورای ترافیکی تصویب شده و بر اساس آن تعدادی از خیابان ها یک طرفه شدند ولی بنا به دلایلی اجرا نشد و قضیه محدوده ادامه پیدا نکرد. یکسری مسائل و مشکلاتی وجود داشت که تعدادی از شهروندان گلایه هایی در بعضی محله ها داشتند که زندگی روزمره را مختل می کرد. هرچند با تجربه هایی که در شهر های بزرگ داشتیم طرح های ترافیکی در قالب طرح های زوج و فرد اجرا می شد. که اخیراً در قالب LEZ که بحث انتشار آلودگی است مطرح می شود. در هسته مرکزی شهر که حجم بالایی از مراجعین وسایل نقلیه هست به خاطر کم کردن این حجم اخیراً در ورودی و خروجی بافت مرکزی شهر این بحث انجام شد و این امر در بحث آلودگی که در زمستان با آن مواجه هستیم قدم موثری است. ما ناگزیر به انجام این عمل هستیم و در کل دنیا در محدوده هسته مرکزی شهر این عمل انجام می شود. در اروپای غربی که پیشرفته ترین کشورها در آنجا قرار دارند به طور مثال قیمت پارکینگ در مناطق لندن یکسان نیست در حالی که تبریز این گونه نیست ما می توانیم حجم ورودی به بافت مرکزی را با تعیین یکسری ضوابط کم تر کنیم یعنی علاوه بر محدودیت های شهرسازی، محدودیت های ارتفاعی، تراکمی هم مد نظر باشد همچنین ما باید یکسری ابزار کنترلی داشته باشیم و نه اینکه محدوده مرکزی را خالی کنیم بلکه با ضوابط و شرایطی مدیریت کنیم.

و در آخر اگر سخنی با خوانندگان نشریه عجب شیر دارید بفرمائید؟

بنده از دو جهت مدیون رسانه ها هستم اول اینکه نماینده افکار عمومی هستند و پل ارتباطی میان مردم و مسئولین هستند نیازهایی که شهروندان دارند از طریق رسانه به ما منتقل می کنند و دوم اینکه فضایی برای ما باز می کنند به دلیل اینکه وقتی خبرنگاری از من سوال می پرسد چه بسا حوزه فعالیتی به وجود می آید و به دنبال خلا های موجود می روم و بخشی از عملکرد من به آن حوزه اختصاص می یابد. همین که عملکرد مدیریت شهری تبریز را انعکاس می دهید خیلی موثر است چون مردم باید از عملکرد افرادی که انتخاب کرده اند مطلع شوند. عملاً ما از شورای چهارم شاهد فعالیت روزنامه عجب شیر هستیم و به دلیل پوشش خبرهای استانی و خصوصاً شهر تبریز و همچنین بخشی که مربوط به مدیریت شهری هست کمال تشکر را دارم.

گفتگو: شادی رهبرصباغی